

"PRZEGLĄD KATOLICKI"

K. T.

**ZŁE ZWYCZAJNE I ZŁE
NADZWYCZAJNE**

KRAKÓW 2020

www.ultramontes.pl

Złe zwyczajne i złe nadzwyczajne

K. T.

Złe istnieje na świecie od czasu, jak pierwsi nasi rodzice przekroczyli wyraźny rozkaz Boga, i tym własną i potomstwa swego rozstrzygnęli przyszłość. Lecz jak w dziejach świata, jak w życiu nawet pojedynczego człowieka, są epoki naprzemian pomyślne i niepomyślne, tak samo złe nie zawsze w jednej trzyma się mierze, lecz przedstawia kolejne natężenia i spadki. W zwyczajnych okolicznościach wolna wola ludzka, na jaką rozmaicie różne wpływają czynniki, objaw ten dostatecznie tłumaczy; ale złe niekiedy tak szeroko się rozpościera i tak potężnieje, że już przyczyny zwyczajne wzrostu jego nie tłumaczą.

Nieprzyjaciel rodzaju naszego, który *w prawdzie się nie został, bo w nim nie masz prawdy* (Jan 8, 44), który podszeptami swymi o zgubę przyprawił pierwszych naszych rodziców, roli swojej bez wątpienia tym nie ograniczył i olbrzymie złego w pewnych epokach rozmiary mogą się tylko przez silniejsze za dopuszczeniem Bożym, działanie ducha ciemności na wolę człowieka należycie wytłumaczyć.

Wiem, iż ten rodzaj tłumaczenia nie wszystkim przypada do smaku, wiem, iż wiara w istnienie złych duchów przez hołdujących teoriom racjonalistowskim uważaną bywa za średniowieczny zabobon, ale religia istnienie i wpływ ich na sprawy ludzkie jasno wypowiada, a rozum zmuszony jest wyznać, że są czyny i zjawiska, którym nazwa *demonicznych* słusznie się należy.

Złe wynikające z namiętności ludzkich, męzobójstwa, cudzołóstwa, kradzieże i tym podobne występki lub zbrodnie, zdarzały się każdego czasu i pochodzą przeważnie od samego człowieka, *zmysł bowiem i myśl serca człowieczego skłonne są do złego od młodości jego* (Gen. 8, 21). Ale gdy człowiek powstaje przeciw oczywistej prawdzie, gdy czyny występne lub zbrodnicze usiłuje za pomocą nędznych usprawiedliwiać argumentów, gdy nieubłaganą zapala się nienawiścią przeciw niewinnym i pokrzywdzonym... wtedy już złość przewyższa rozmiary ludzkiej złości.

Największy zbrodniarz, póki jeszcze wierzy w Boga, nie będzie usprawiedliwiał swojej zbrodni, nie będzie wmawiał w siebie i w drugich, że jego czyn występny nie ma nic zdrożnego. Na to trzeba wprzód zostać ateuszem, trzeba odrzucić wszelkie skrupuły sumienia, nie przebierać w środkach, powiedzieć sobie: wszystko co prowadzi do celu jest dobre, i na domiar przewrotności, zasadę przez siebie wymyśloną i praktykowaną przypisać tym właśnie, którzy *do dobrego celu dobrymi dążyli i dążą środkami*.

Grzech przeciw oczywistej prawdzie jest grzechem duchowym, a grzech duchowy stanowi piętno wybitne epok, w których nateżenie złego przemaga. W takich tylko epokach mogą się dokonywać czyny, które zamiast powszechnego oburzenia, spotykają obojętność lub łatwe usprawiedliwienie. Wtedy to litościwe dusze, co zakładają szpitale dla psów i dla kotów, co deklamują przeciw wiwisekcjom, w celach naukowych przedsiębranym, gotowe są hołdować zasadzie: *Sila idzie przed prawem*, współdziałają fizycznie lub moralnie w takich faktach jak wyzucie Stolicy Apostolskiej z własności, tyloletnim prawnym posiadaniem uświęconej, i w innych tym podobnych. Wtedy kwitną apostazje i przeniewierstwa, wtedy występują legiony owych piór najemnych, które wbrew własnemu nieraz przekonaniu, czarne przerabiają na białe i wszystko usprawiedliwią za pieniądze.

Zjawiska zachodzące w świecie ducha, odbijają się symbolicznie, jak chcą niektórzy, w zjawiskach świata materialnego. Na tym fundamencie można byłoby porównać, silniej zarysowane w dziejach, epoki złego z postrzeganymi w martwej naturze zjawiskami jak trzęsienia ziemi, wybuchy wulkaniczne, trąby powietrzne, burze gradowe i piorunowe. Te z pozoru straszne nieładz mają wszelako cel swój, i potrzebne są zapewne do przywrócenia naruszonej w świecie materialnym równowagi. Tak latem w dni gorące gromadzi się powoli elektryczność w powietrzu, a w czasach pomyślności złe, aby prędzej lub później zrodzić groźną nawałnicę, po której można znowu spodziewać się słońca i pogody. A chociaż światem materialnym rządzi prawo konieczności, gdy w świecie ducha panuje wolność, toć nie mniej jednak wznoszące się i opadające naprzemian fale złego, podobne do przyływu i odpływu morza, aczkolwiek w wolnej woli ludzkiej biorą swój początek, mogą symbolizować konieczność uosobioną w martwej naturze, tym bardziej, że sam Apostoł zdaje się wyrażać takie znaczenie złego w swoim pierwszym liście do Koryntian (11, 19) (1).

Dlatego chrześcijanin wierzący, jak nie dziwi się fizycznym globu naszego wstrząśnieniom i katastrofom, tak nie dziwi się wybujałościom złego, ani się gorszy czasowym jego tryumfem, lecz uznając we wszystkim mądre zrządzenie Boga, upokarza się pod Jego wszechmocną prawicą, znosi złe w duchu pokuty, i z sercem podniesionym ku Bogu, a zatem umocnionym na wszelkie pociski i fale złego, pociesza się, że *przemija kształt świata tego* (1 Kor. 7, 31), i oczekuje spokojnie, gdy nie dla siebie, to dla tych, którzy po nim żyć będą, tryumfu prawdy i dobra.

K. T.

Artykuł z czasopisma "Przegląd Katolicki". Rok dwudziesty trzeci. Dnia 21 maja 1885 r., Nr 21 (1885), ss. 321-322. (2)

(Pisownię i słownictwo nieznacznie uwspółcześiono; ilustracje i przypisy od red. *Ultra montes*).

Przypisy:

(1) "*Nam oportet et haereses esse, ut et qui probati sunt manifesti fiant in vobis* (Boć muszą być i kacerstwa, aby i którzy są doświadczeni, stali się jawnymi między wami)" (1 Kor. 11, 19).

(2) Por. 1) "Przegląd Katolicki", K. T., a) [Złe książki, samobójstwo i cywilizacja.](#) b) [Religia i wyższe wykształcenie.](#) c) [Ekspertyza psychiatryczna.](#) d) [Rozkosz i boleść.](#) e) [Corruptio optimi pessima.](#)

2) Ks. Dr Jan Szymeczko, [Etyka katolicka.](#)

3) Ks. J. B. Delert, [Teologia dla użytku wiernych pragnących gruntowniejszej nauki w rzeczach zbawienia. Tom I. Teologia dogmatyczna. Tom II. Teologia moralna i liturgika.](#)

4) Ks. Dr Maciej Sieniatycki, a) [Apologetyka czyli dogmatyka fundamentalna.](#) b) [Zarys dogmatyki katolickiej.](#) c) [System modernistów.](#) d) [Modernistyczny Neokościół.](#) e) [Problem istnienia Boga.](#) f) [Dogmatyka katolicka. Podręcznik szkolny.](#) g) [Główne zasady etyki Kanta a etyka chrześcijańska.](#) h) [Etyka katolicka. Podręcznik szkolny.](#)

5) Abp Emil Guerry, [Kodeks Akcji Katolickiej.](#)

6) Św. Robert kard. Bellarmin SI, a) [Katechizm mniejszy czyli Nauki Chrześcijańska krótko zebrana \(Compendium Doctrinae Christianae\).](#) b) [Wykład nauki chrześcijańskiej. Katechizm większy \(Catechismus, seu: Explicatio doctrinae christianae\).](#)

7) Ks. Maciej Józef Scheeben, O. Euzebiusz Nieremberg SI, [Uwielbienia łaski Bożej.](#)

8) Ks. Kazimierz Naskręcki, a) [Credo. Krótkie nauki o prawdach wiary katolickiej.](#) b) [Dekalog. Krótkie nauki o przykazaniach.](#) c) [Życie nadprzyrodzone. Krótkie nauki o Sakramentach świętych i modlitwie.](#) d) [Liturgika, czyli wykład obrzędów kościelnych w krótkim zarysie.](#)

9) Ks. Walenty Gadowski, [Nauka Kościoła. Wybór orzeczeń dogmatycznych Kościoła katolickiego i jego praw kanonicznych.](#)

10) O. Tilmann Pesch SI, [Chrześcijańska filozofia życia.](#)

11) Ks. Wiktor Cathrein SI, a) [Katolicki pogląd na świat.](#) b) [Socjalizm, badanie jego podstaw i możliwości.](#)

12) Ks. Antoni Krechowiecki, Doktor Teologii, *Skład Apostolski według Ewangelii i Ojców Kościoła. Wierzę w Boga Ojca Wszechmogącego, Stworzyciela nieba i ziemi. – Cel i znaczenie Adwentu. – Walka na niebie. – Upadek Aniołów. – Rozliczne nazwy szataństwa, jego natura, działanie. – Wpływ szatana w świecie dzisiejszym.*

13) Bp Michał Nowodworski, a) *Jaka jest nauka Kościoła o diable?* b) *Wiara i rozum.* c) *Liberalizm.*

14) "Przegląd Katolicki", *Co to jest szatan?*

([HTM](#))

© *Ultra montes* (www.ultramontes.pl)

Cracovia MMXX, Kraków 2020